

жити, симпатичного ободрити чи гіпокамп. Істота цього залежить від того, яким чином ізмінено структуру мозочку. Важливим є те, що відсутність стискальних засобів сприяє зменшенню розміру мозочку. Важливим є також те, що відсутність стискальних засобів сприяє зменшенню розміру мозочку.

Електрофізіологічне дослідження взаємодії вісцеральних імпульсів у корі мозочка

Н. В. Братусь

Кафедра нормальної фізіології Вінницького медичного інституту;
кафедра нормальної фізіології Одеського медичного інституту

Вивчення взаємовідношень між аферентними системами в корі мозочка цікаве для розширення відомостей про функціональну організацію цього відділу головного мозку тим більше, що поля проекцій різних рецептивних зон зазнають в мозочку значного перекриття. Дослідженю закономірностей взаємодії між імпульсами, що надходять у мозочок від шляхів і центрів соматичних функцій, присвячено декілька праць (Дау, 1942; Бремер і Бонне, 1951; Альб-Фессар і Себо, 1954; Янсен, 1957; В. В. Фанарджян, 1960, 1961, 1962). Одиничні повідомлення стосуються дослідження взаємодії в мозочку між шляхами соматичних та вісцеральних імпульсів (Бремер і Бонне, 1951; Віден, 1954). Проте питання про взаємовідношення між інтероцептивними системами ще й досі лишається невивченим. Між тим, враховуючи роль мозочка в регуляції вісцеральних функцій, висвітлення закономірностей взаємодії між різними джерелами вісцероцептивних імпульсів у цьому відділі нервової системи має особливе значення.

Ми досліджували взаємодію між доцентровими імпульсами від вісцеральних нервів у корі мозочка. Загальнозвінаним прийомом при таких дослідженнях є реєстрація в нервовому центрі викликаних відповідей на пару подразнень, що прикладаються одночасно або з різними інтервалами часу до чутливих нервів, рецепторних зон, провідних шляхів або центрів. Ми вивчали взаємодію між однотипними вісцеральними нервами (парою черевних), а також різnotипними (черевним і блукаючим); крім того, для порівняння було проведено серію дослідів з вивченням взаємодії між вказаними вісцеральними нервами та деякими соматичними (сідничним, плечовим).

Методика досліджень

Досліди проведені на 35 дорослих кішках, наркотизованих інтратеритонеально тіопенталом натрію (70 мг/кг). Під час підготовчої операції проводилося широке оголення дорзальної поверхні кори мозочка. На центральні відрізки нервів накладали заглибні електроди. Для подразнення застосовували одиничні розміральні удари індукційного струму. Застосування подразнювальних імпульсів з різними інтервалами часу забезпечували завдяки підключення в первинне коло спеціального ключа з двома рухомими контактами. Для відведення електричної активності мозочку було використано однопроменевий катодний осцилограф системи ЕО-7 з реостатно-емкісним підсилювачем. Метод відведення уніпольлярний. Диферентним електродом була бавовняна нитка, змочена розчином Рінгера або сталева голка з діаметром вістря в $50 \mu\text{m}$, заізользована на всій довжині, крім кінчика. Індиферентним електродом служив стальний стрижень, який фіксували в носових кістках.

Як показали імпульсами в корі між подразненням лою подразнення, і автори, які вив (Бонне і Бремер,

При одночасні кори мозочка зви подразненні кожна залежно від того, ливості окремих в контраплатеральній черевного й лівог біоелектричного е алгебраїчної суми іпселатеральними, порівняно з кожно тах спостерігалось якійсь ділянці шл робити висновок і ганізації окремих

При неодноразовому переважно від ненні з інтервалами бути такого ж нервів. При подовженні 10 мсек закономірні ефектів, як це вважається у п'яти дослідах первинними відповісти — була зменшена суперпозиції композиції інтервалі, але в більшості $11-15 \text{ мсек}$ реакції подразнень, а іноді повідія.

При проміжку $20-25 \text{ мсек}$ в більшості на такому фазі мостійної відповіді з'являлись за нашими даними $48,92 \text{ мсек}$, двома подразненнями між різноманітними (Бонне і Бремер).

Середні проміжки відповіді на пробне подразнення відносяться. Найдовші зумовлюючими удари застосовували. Встановлено також пробної відповіді під час при подразнення

Результати дослідження

Як показали наші досліди, результат взаємодії між вісцеральними імпульсами в корі мозочка насамперед визначається інтервалом часу між подразненнями і в значно меншій мірі іншими факторами — силою подразнення, глибиною наркозу, вибором нервів. Такої ж думки і автори, які вивчали взаємодію екстероцептивних систем у мозочку (Бонне і Бремер, Альб-Фессар і Себо, Янсен, Фанарджян).

При одночасному подразненні двох нервів біоелектричний ефект кори мозочка звичайно відрізняється від реакцій, зареєстрованих при подразненні кожного нерва окремо. При відсутності специфічних рис, залежно від того, які нерви подразнюють одночасно, відзначено особливості окремих варіантів дослідів. Так, при одночасному подразненні контраполатеральних вісцеральних нервів (двох черевних або правого черевного й лівого блукаючого) переважно спостерігалось посилення біоелектричного ефекту, хоч величина його, як правило, не досягала алгебраїчної суми двох поодиноких відповідей. Коли ж нерви були інсплатеральними, величина сумарної відповіді частіше була меншою порівняно з кожною з поодиноких відповідей. Отже, хоч в обох варіантах спостерігалось явище оклюзії внаслідок конвергенції імпульсів в якісь ділянці шляху, ступінь її може бути різним. Це дає підставу робити висновок про деяку диференційованість у функціональній організації окремих шляхів інтероцептивних імпульсів мозочка.

При неодночасних подразненнях двох нервів результати залежали переважно від частоти подразнень. За нашими даними, при подразненні з інтервалами у мілісекунди (до 5 мсек) сумарні відповіді могли бути такого ж характеру, як і при одночасному подразненні двох нервів. При подовженні проміжку часу між двома подразненнями до 10 мсек закономірного для всіх дослідів зменшення біоелектричних ефектів, як це вважає Фанарджян, нами не було встановлено. Так, у п'яти дослідах електрична відповідь посилювалась порівняно з первинними відповідями на подразнення кожного нерва окремо, в шести — була зменшеною, в інших випадках реакції були властиві риси суперпозиції компонентів двох первинних відповідей. Вже при такому інтервалі, але в більшій мірі при відставленні другого подразнення на 11—15 мсек реакція набувала вигляду первинної відповіді на одне з подразнень, а іноді ще зберігала риси суперпозиції двох поодиноких відповідей.

При проміжку часу між зумовлюючим і пробним подразненням до 20—25 мсек в більшості дослідів біоелектричний ефект був зменшеним; на такому фоні і можна було помітити появу перших ознак самостійної відповіді на друге, пробне подразнення. Пробні відповіді з'являлися, за нашими даними, через 30—80 мсек (середньоарифметична 48,92 мсек), тобто приблизно після такого ж проміжку часу між двома подразненнями, як це встановлено при дослідженні взаємодії між різноманітними соматичними аферентними системами і централами (Бонне і Бремер, Альб-Фессар і Себо, Янсен, Фанарджян).

Середні проміжки часу, після яких з'являлась самостійна відповідь на пробне подразнення, різні залежно від того, яку пару нервів подразнюють. Найбільшою ця величина виявилась в серії дослідів, коли зумовлюючим було подразнення сідничного нерва, а пробний удар застосовували до вісцерального (черевного) нерва (52,5 мсек). Встановлено також різницю в середній тривалості періоду для появи пробної відповіді при подразненні пари черевних нервів (42,3 мсек) та при подразненні одного з черевних нервів подвійним ударом

(49,45 мсек). Але при обробці даних методом варіаційної статистики вірогідності різниці між вказаними величинами не виявлено.

Проміжок часу між зумовлюючим і пробним подразненням, після якого з'являється пробна відповідь, залежить від характеру і тривалості відповіді на зумовлююче подразнення, незалежно від того, які нерви подразнювали. При збільшенні тривалості компонентів первинної відповіді (зумовлюючої), а також при наявності додаткових коливань потенціалу або вторинної відповіді інтервал, після якого може з'явитись відповідь на пробне подразнення, подовжується. Цей період до деякої міри може бути тривалим при посиленні зумовлюючого подразнення або зниженні величини пробного подразнення до порогової величини.

При віddаленні в часі пробного стимулу від зумовлюючого вираженість і величина другої відповіді поступово збільшуються, причому в деяких дослідах з подовженням часу між зумовлюючим і пробним стимулом. Другий тип відновлення збудливості відносно пробного подразнення характеризується хвилеподібністю, коли після появи електричної відповіді вона значно зменшується або зникає зовсім і лише при досить великому інтервалі між подразненнями поступово набуває характеристики, властивої відповіді на контрольне, поодиноке подразнення відповідного нерва.

Період субнормальності після зумовлюючого подразнення в корі мозочка, за нашими даними, триває в середньому близько 200 мсек із значними коливаннями в той чи інший бік. Тривалість її залежить від характеру біоелектричної реакції на перше, зумовлююче, подразнення; існує певна залежність і від стану фонової активності. При порівнянні тривалості періоду субнормальності після подразнення вісцеральних і соматичних нервів в ряді дослідів було встановлено, що соматичні нерви знижують збудливість мозочка по відношенню до інтероцептивних імпульсів на більш тривалий час, ніж вісцеральні нерви. Та, середня тривалість періоду субнормальності після зумовлюючого подразнення будь-якого вісцерального нерва становить 193 мсек; відповідна величина після подразнення соматичних нервів — 232 мсек. Водночас в окремих дослідах період відновлення збудливості після подразнення соматичного нерва був не більший і навіть менший, ніж після подразнення вісцерального нерва. Отже, і з такого показника, як тривалість періоду субнормальності, можна зробити висновок про загальний принцип взаємодії різних аферентних систем мозочка.

Наводимо кадри одного з дослідів для демонстрації динаміки змін біоелектричних ефектів при зміні інтервалу часу між подразненнями двох вісцеральних нервів (рис. 1). Як зумовлююче застосували подразнення лівого блукаючого нерва, пробним було подразнення лівого черевного нерва. При одночасному подразненні, як взагалі при багатьох дослідах з використанням іпселатеральних нервів, біоелектричний ефект в корі мозочка був пригніченим (кадр 3). Між тим при подразненні з інтервалом в 5 мсек електрична реакція відновлюється у вигляді серії хвиль (4). При інтервалах в 10, 15 мсек (кадри 5, 6) амплітуда компонентів відповідного розряду помітно зменшується, при інтервалі в 20 мсек (кадр 7) чіткою стає лише перша позитивна фаза викликаної відповіді, інші компоненти перетворюються на невеликі хвилі на фоні тривалого електронегативного потенціалу. Через 70 мсек після зумовлюючого подразнення (кадр 8) виникає самостійна електрична реакція від стимуляції черевного нерва. За амплітудою пробна відповідь дещо зменшена (вольтаж першої електропозитивної хвилі становить 65 мкв замість 75 мкв в контрольній відповіді). При

дальшому відставлі на відповідь не за збільшується (11, (кадр 13) пробна трохрівнева показник відповідь зумовлюючим і про-

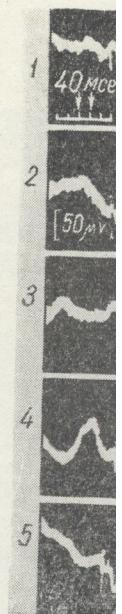


Рис. 1. Біоелектричні зміни в корі мозочка.
1 — відповідь на пробне подразнення з інтервалом 5 мсек; 2 — з інтервалом 10,5 мсек; 3 — з інтервалом 18 мсек; 4 — з інтервалом 20 мсек; 5 — з інтервалом 25 мсек.

ному досліді є те, що слабо виражений, звичайно, засвоєнням черевного нерва та його відповідь на подразнення відбуваються мінімальне, зумовлене збудливістю мозочка до аферентної взаємодії між доцентровими інтервалами.

Взаємодія між ними демонструється кадром 3, де подразнення черевного нерва зумовлюючим подразненням відбувається в інтервалах між подразненнями 5 мсек. При цьому фаза позитивної відповіді відбувається після позитивної фази відповіді на пробне подразненням.

дальному відставленні пробного подразнення від зумовлюючого пробна відповідь не залишається стабільною: вона зменшується (10) або збільшується (11, 12). При інтервалі між подразненнями в 180 мсек (кадр 13) пробна відповідь за величиною і формою відповідає контрольним показникам під час ізольованого подразнення черевного нерва. Те саме спостерігається і при дальному подовженні інтервалу між зумовлюючим і пробним подразненнями (кадр 14). Цікавим в наведе-

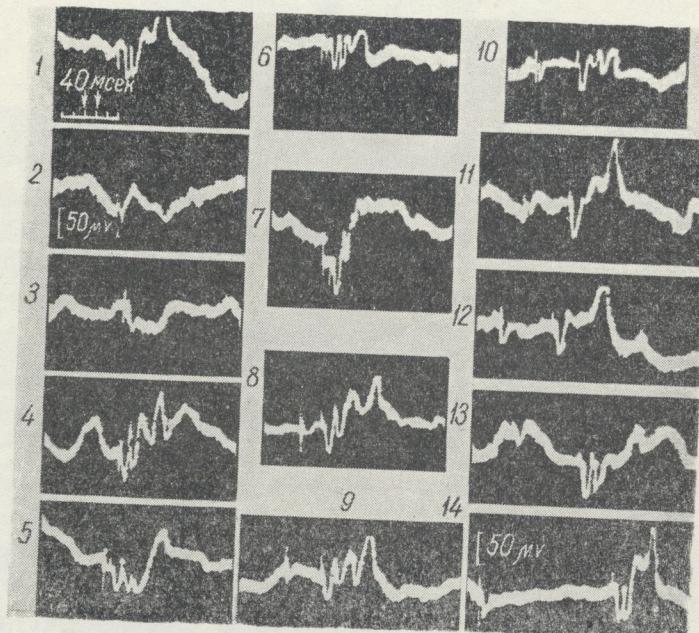


Рис. 1. Біоелектричні реакції черв'яка при подразненні лівого блокаючого нерва (зумовлюючому) і лівого черевного (пробному):

1 — відповідь при подразненні лівого черевного нерва (відстань між котушками 10,5 см); 2 — лівого блокаючого нерва (відстань між котушками 18 см); 3 — при одночасному їх подразненні; 4 — при інтервалі між подразненнями в 5 мсек; 5 — при інтервалі в 10 мсек; 6 — 15 мсек; 7 — 20 мсек; 8 — 70 мсек; 9 — 90 мсек; 10 — 110 мсек; 11 — 120 мсек; 12 — 135 мсек; 13 — 180 мсек; 14 — 360 мсек.

ному досліді є те, що хоч ефект від подразнення блокаючого нерва слабо виражений, але вплив його на відповіді, викликані подразненням черевного нерва, досить чіткий. В цьому відношенні наші результати узгоджуються з вказівками Відена про те, що слабке, навіть субмінімальне, зумовлююче подразнення може впливати на збудливість мозочка до аферентних імпульсів; це наводить на думку про те, що взаємодія між доцентровими хвилями може здійснюватись на прецеребелярному рівні.

Взаємодія між вісцеральним і соматичним нервами в корі мозочика ілюструється кадрами рис. 2. В цьому досліді відповідь на пробне подразнення черевного нерва виявлена через 65 мсек слідом за зумовлюючим подразненням правого плечового нерва (кадр 5). При менших інтервалах між подразненнями сумарна відповідь мала вигляд двофазного позитивно-негативного коливання потенціалу більшої або меншої величини, за формуою близька до відповіді на подразнення плечового нерва (4, 3). Після відновлення в мозочку самостійної відповіді на пробне подразнення настає повторне пригнічення її при інтервалах між подразненнями в 180—265 мсек (7—9). Проте при дальному від-

далені подразнення черевного нерва пробна відповідь знову збільшується, хоч без додаткових компонентів, які спостерігаються у відповідь на поодиноке подразнення цього нерва (10, 11). Потім відзначається збільшення величини пробної викликаної відповіді порівняно з реакцією на одиничне подразнення того ж нерва (12, 13); тобто слідом за обумовлюючим подразненням збудливість до пробного подразнен-

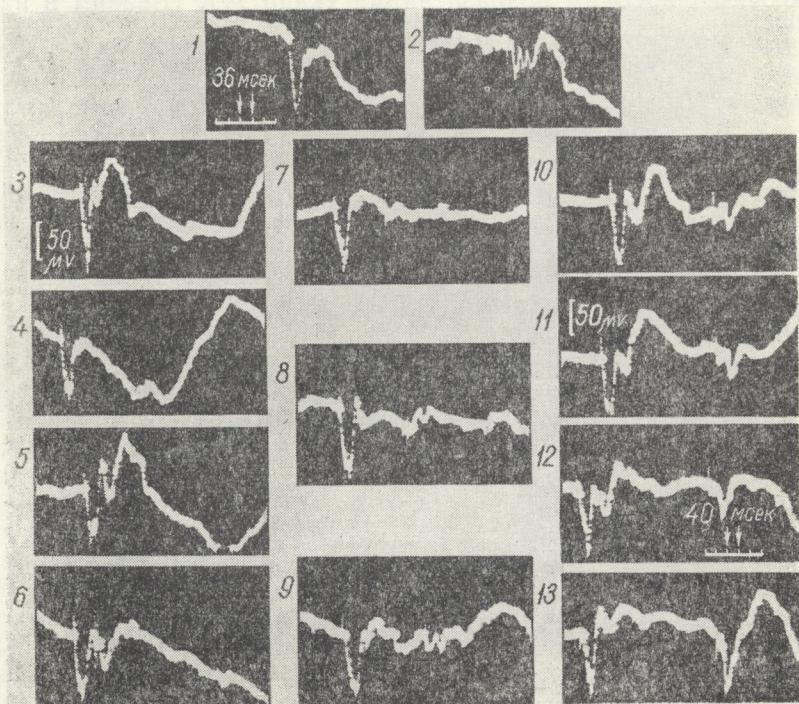


Рис. 2. Біоелектричні реакції l. simplex кори мозочка при подразненні правого плечового нерва (зумовлюючому) і правого черевного (пробному) з різними інтервалами часу:

1 — відповідь при одиничному подразненні правого плечового нерва (відстань між катушками 14 см); 2 — правого черевного (відстань між катушками 10 см); 3 — при подразненні обох нервів з інтервалом в 20 мсек; 4 — з інтервалом в 35 мсек; 5 — 65 мсек; 6 — 85 мсек; 7 — 160 мсек; 8 — 215 мсек; 9 — 265 мсек; 10 — 300 мсек; 11 — 375 мсек; 12 — 400 мсек; 13 — 415 мсек.

ня коливається то зменшуючись, то збільшуючись аж до перевищення вихідного рівня.

Порівнюючи наведені досліди, в яких вивчали взаємодію між вісцеральними нервами, а також вісцеральними і соматичними, можна встановити ряд спільніх рис. Так, інтервал між двома подразненнями, після якого виникає самостійна пробна відповідь, вимірюється величинами одного порядку — 70 мсек при дослідженні взаємодії між двома вісцеральними нервами і 65 мсек при використанні для зумовлюючого подразнення плечового нерва. Тривалість періоду субнормальності в наведених дослідах різна, але, як було відзначено вище, при статистичній обробці даних вірогідної різниці між вказаними величинами нема. Динаміка змін біоелектричних відповідей на пробне подразнення при взаємодії між вісцеральними нервами, а також між вісцеральними і соматичними однотипна. Спільність закономірностей взаємодії різних аферентних систем в мозочку підтверджується й вищезгаданими літературними даними.

Питання про загальновизнано, генних хвиль збуруючим пункти (Брем) десь на прецеребретикулярному ядрі вісцеральних нервів на нейронах спинного мозку належить сучасні точкам в корковий стан, змінюючи гальмування. Якості ставі ідентичності кликаються на пів великого півку кори мозочка для

Для остаточного відображення взаємодії дослідження в умовах з реєстрацією. Проте слід пам'ятати, що не тільки активності дів не виключала часу появи пробності слідом за звільненням від блокування встановлені церальні імпульси відзначити, що спільні вісцеральні нерви мозочка можна лі. simplex — на знанні кори мозочка. (Ліндер, 1961) про певну мозочку. Вирішити це у здійсненні шляхом не вдається, між цією взаємодією від нижніх ніжок мозочка.

На рис. 3 наведено зображення, яке було отримано при пробному подразненні відвідний електродом, відстань між катушками 2 мм. З наведеної біоелектричної кривої контролюючими відповідями в 10, 18 мсек (кастричесії) зустрічається, але збільшується в 25 мсек (кастричесії), після зумовленого подразненням ця криві досягла контролюючої.

Порівнюючи результати дослідів над мозочком і вірбовим

Питання про те, де відбувається ця взаємодія, досі ще не розв'язане. Загальновизнано, що в основі взаємодії в корі мозочка двох гетерогенних хвиль збудження є конвергенція імпульсів на якомусь спільному пункті (Бремер, 1958). Янсен вважає, що це може здійснюватись десь на прецеребелярному рівні, можливо в нижній оливі, латеральному ретикулярному ядрі тощо. За Віденом і Амазьяном (1952), конвергенція вісцеральних і соматичних імпульсів в значній мірі здійснюється на нейронах спинного мозку. На думку Альб-Фессара і Себо, провідна роль належить самій корі мозочка; вони вважають, що активні проекційні точки в корі оточені смужкою клітин, які, залучаючись в діяльний стан, змінюють збудливість кори і забезпечують розвиток процесу гальмування. Янсен відкидає імовірність цієї схеми; водночас на підставі ідентичності даних про взаємодію в мозочку імпульсів, що викликаються на периферії (від нервів і рецепторів) і генерованих в корі великих півкуль, він висловлює припущення про значення шарів кори мозочка для конвергенції.

Для остаточного вирішення питання про роль кори мозочка у здійсненні взаємодії між аферентними системами треба було б провести дослідження в умовах виключення кори. Нами проведено серію дослідів з реєстрацією біоелектричних ефектів від білої речовини мозочка. Проте слід пам'ятати, що біоелектричні реакції в такому разі є відбитком не тільки аферентного потоку по волокнах провідних шляхів, але й активності нервових елементів кори, яка в умовах наших дослідів не виключалась. Може, саме тому за нашими даними величини часу появи пробної відповіді, а також тривалість періоду субнормальності слідом за зумовлюючим подразненням збігаються в дослідах з відведенням від білої речовини і від кори мозочка. Разом з тим нами були встановлені й певні особливості при дослідженні взаємодії вісцеральних імпульсів в мозочку на підкорковому рівні. Зокрема, слід відзначити, що спостерігати чіткі викликані відповіді при подразненні вісцеральних нервів, а, отже, і взаємодію між ними в білій речовині мозочка можна лише в певних анатомічних ділянках — l. anterior і l. simplex — на значно меншій відстані, ніж при відведені від поверхні кори мозочка. Це ще раз підкріплює анатомо-гістологічні дані (Дау, 1961) про певну структурну диференційованість аферентних шляхів мозочка. Вирішити ж остаточно питання про питому вагу кори мозочка у здійсненні взаємодії між інтероцептивними імпульсами таким шляхом не вдається. Тому як наступний етап для з'ясування механізмів цієї взаємодії ми провели серію дослідів з реєстрацією відповідей від нижніх ніжок мозочка, вірьовчаних тіл.

На рис. 3 наведені електрограми одного з таких дослідів. Як зумовлююче було використано подразнення лівого блукаючого нерва, пробне подразнення прикладали до лівого черевного нерва. Голчастий відвідний електрод був заглиблений в ліве вірьовчане тіло на глибину 2 мм. З наведених кадрів видно, що при одночасному подразненні біоелектричний ефект значно посилюється (кадр 3) в порівнянні з контрольними відповідями (1, 2); при подразненнях же з інтервалами в 10, 18 мсек (кадри 4, 5) сумарні електричні реакції помітно зменшуються, але збільшуються знову при подовженні інтервалів часу до 20, 25 мсек (кадри 6, 7). Самостійна пробна відповідь з'явилася через 30 мсек після зумовлюючого стимулу (8). З подовженням часу між подразненнями ця відповідь неухильно збільшувалась і через 192 мсек досягла контрольної величини (кадр 13).

Порівнюючи результати взаємодії між вісцеральними нервами в корі мозочка і вірьовчаних тілах, тобто на рівні довгастого мозку, слід

відзначити спільність виявлених закономірностей. Водночас привертає увагу й деяка різниця. Показники часу, що визначають появу і відновлення пробної відповіді в нижніх ніжках мозочка, перебувають на нижній межі одержаних в корі величин. Та обставина, що на відновлення пробної відповіді у вірьовчаних тілах витрачається досить ба-

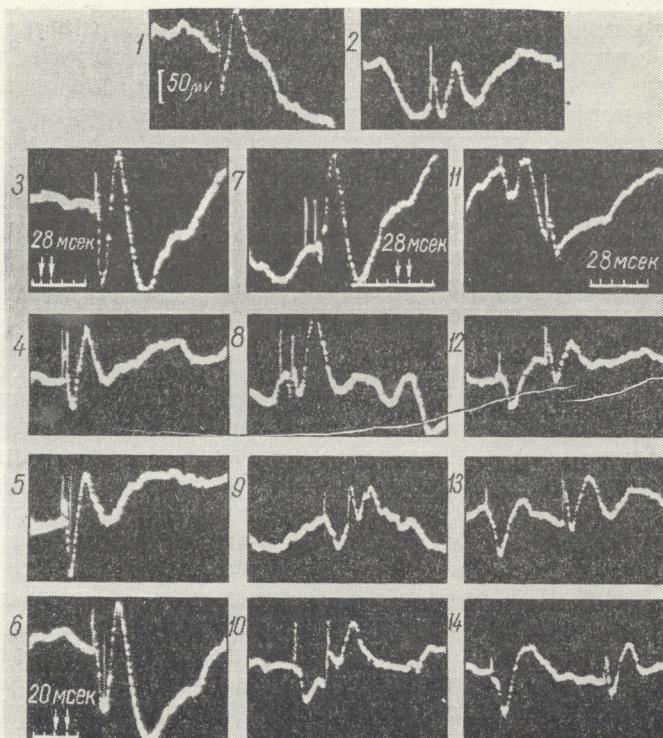


Рис. 3. Біоелектричні реакції согр. restiforme sinistrale на глибині 2 мм при подразненні лівого блукаючого нерва (зумовлюючому) і лівого черевного (пробному):

1 — відповідь при подразненні лівого блукаючого нерва (відстань між катушками 14,5 см); 2 — лівого черевного (відстань між катушками 14 см); 3 — при одночасному подразненні нервів; 4 — з інтервалом в 10 мсек; 5 — 18 мсек; 6 — 20 мсек; 7 — 25 мсек; 8 — 30 мсек; 9 — 58 мсек; 10 — 77 мсек; 11 — 110 мсек; 12 — 117 мсек; 13 — 192 мсек; 14 — 280 мсек.

У всіх випадках в первинне коло індукційного струму були ввімкнуті лужні акумулятори з ЕРС в 2,6 в.

тато часу, свідчить про інтенсивну взаємодію між вісцеральними імпульсами в нижчих відділах нервової системи.

На рівні довгастого мозку спостерігається значно менша модуляція амплітуди і конфігурації пробних відповідей, ніж це відзначалось в корі мозочка: після появи пробної відповіді, як правило, відбувалось неухильне її збільшення в міру відставлення в часі пробного стимулу від зумовлюючого. Значить, змінюваність характеристик мозочкових пробних відповідей можна пояснити впливом механізмів, що діють на рівні кори.

Отже, на підставі наведених даних можна висловити думку про те, що у здійсненні взаємодії між аферентними вісцеральними системами корі мозочка належить певна роль, але не виключна; в механізмах взаємодії беруть участь і інші нервові утворення, зокрема довгастий і спинний мозок.

1. Між імпульсами вісцеральних показників подразненням однією відповідь під впливом попутного нерва.

2. Закономірні якої пари вісцеральних показників при дослідженнях і є виразом спільноти систем в корі мозку.

3. В здійсненні рентних систем, зажити корі мозочкові шукати і на прецесіонням викликані вірьовчаних тіл.

Братусь Н. В., Фіанарджян В. В.
1960; Докл. АН Арм. № 7, 1962.

Albe-Fessard D.
Amassian V. E.,
1952, p. 371.
Вгемег F. et Bo
Вгемег F., Physiol.
Dow R., J. Neurophysiol.
Yansen J., Acta Physiol.
Widen L., Acta Physiol.

Электрофизиология висцеральных

Кафедра нормальной
кафедра нормальной

В остройте отравления натрия, изучалось церальных волокон нервов, а также в соматическими — в сосудистыми — проводниками. Такие раздражения двумя соматическим, одинаковыми, в биоэлектрических нервов в сравнении

Висновки

1. Між імпульсами, що надходять в кору мозочка по аферентних волокнах вісцеральних нервів, існує функціональна взаємодія. Об'єктивним показником цьому є зміни первинних відповідей, викликаних подразненням одного з вісцеральних нервів (блукаючого, черевного) під впливом попередніх або одночасних імпульсів з якогось іншого нерва.

2. Закономірності взаємодії між імпульсами, викликаними з будь-якої пари вісцеральних нервів, однакові; вони подібні до виявлених при дослідженні взаємодії між вісцеральним і соматичним нервами і є виразом спільніх рис функціональних взаємозв'язків аферентних систем в корі мозочка.

3. В здійсненні взаємодії між імпульсами від вісцеральних аферентних систем, а також вісцеральних і соматичних певна роль належить корі мозочка, але взаємозв'язки між шляхами інтероцепції слід шукати і на прецеребелярному рівні. Про це свідчать досліди з відведенням викликаних відповідей від білої речовини мозочка, а також вірьовчаних тіл.

ЛІТЕРАТУРА

- Братусь Н. В., Физiol. журн. СССР, т. XLVIII, № 3, 1962, с. 303.
 Фанарджян В. В., III конфер. по вопр. электрофизиологии нервной системы, Киев, 1960; Докл. АН Арм. ССР, XXII, № 2, 1961, с. 123; Физiol. журн. СССР, т. XLVIII, № 7, 1962.
 Albe-Fessard D. et Szabo F., J. de Physiol., Paris, 46, 1954, p. 225.
 Amassian V. E., Patterns of Organization in the Central Nervous System, Proceed., 1952, p. 371.
 Bremeg F. et Bonnet V., J. de Physiol., Paris, 43, N 4, 1951, p. 665.
 Bremeg F., Physiol. Review, v. 38, N 3, 1958, p. 357.
 Dow R., J. Neurophysiol., v. 5, 1942, p. 121; J. Physiol., v. 18, N 4, 1961, p. 512.
 Yansen J., Acta Physiol. Scand., v. 41, S. 143, 1957.
 Widen L., Acta Physiol. Scand., v. 33, S. 117, 1955.

Надійшла до редакції
12.II 1963 р.

Электрофизиологическое исследование взаимодействия висцеральных импульсов в коре мозжечка

Н. В. Братусь

Кафедра нормальной физиологии Винницкого медицинского института;
 кафедра нормальной физиологии Одесского медицинского института

Резюме

В острых опытах на кошках, наркотизированных тиопенталом натрия, изучалось взаимодействие в коре мозжечка афферентных висцеральных волокон, проходящих в составе черевного и блуждающего нервов, а также взаимодействие этих волокон с соматическими афферентными — в составе седалищного и плечевого нервов. Установлена функциональная взаимосвязь между указанными чувствительными проводниками. Такое заключение сделано на том основании, что при раздражении двух висцеральных нервов или висцерального в паре с соматическим, одновременным, либо с различными интервалами времени, в биоэлектрических эффектах коры мозжечка отмечались изменения в сравнении с ответами на раздражение каждого из нервов в

отдельности. Основным определяющим моментом в характере биоэлектрического эффекта служит интервал времени между обусловливающим и пробным раздражениями. Самостоятельный ответ на пробное раздражение проявлялся через 30—80 мсек после обусловливающего. Период субнормальности длился около 200 мсек. Абсолютной рефрактерности к пробному раздражению не было установлено. До того, как возбудимость к испытательному раздражению достигнет нормального уровня, возможны колебания ее как в сторону снижения, так и в сторону повышения.

Установлены общие закономерности взаимодействия в коре мозжечка для различных аfferентных нервов. Подмечены некоторые особенности, указывающие на определенную функциональную дифференцированность отдельных аfferентных систем мозжечка. На основании опытов с регистрацией ответов от белого вещества мозжечка и нижних ножек сделано заключение о доле участия коры мозжечка и других отделов центральной нервной системы в осуществлении взаимодействия между различными инteroцептивными и экстероцептивными системами.

Electrophysiological Investigation of the Interaction of the Visceral Impulses in the Cerebellar Cortex

N. V. Bratus

Department of normal physiology of Vinnitsa Medical Institute;
department of normal physiology of Odessa Medical Institute

Summary

In acute experiments on cats narcotized with sodium thiopental, the author studied the interaction in the cortex of the cerebellum of afferent visceral fibres passing within the ventral and vagus nerves, as well as the interaction of these fibres with the somatic afferent fibres within the sciatic and brachial nerves. A functional dependence is established between these sensitive conductors. This conclusion is drawn on the grounds that on stimulating two visceral or a visceral together with a somatic nerve at one time or at various intervals was applied changes were noted in the bioelectric effects of the cerebellar cortex, as compared with responses to stimulation of each nerve separately. The principal definite moment in the nature of the bioelectrical effect is the interval between the conditioning and the test stimulation. An independent response to test stimulation appeared after 30—80 m sec. after the conditioned one. The period of subnormality lasted about 200 m sec. The absolute refractoriness to test stimulation was not established. Before excitability to the test stimulation attains the normal level, fluctuations are noted in it both toward lowering and rising.

General regularities have been established in the cerebellar cortex for various afferent nerves. Some peculiarities have been noted, indicating a definite functional differentiation of various afferent systems of the cerebellum. On the basis of experiments with the recording of responses from the white matter of the cerebellum and lower pedunculi a conclusion is drawn as to the share of the cerebellar cortex and other divisions of the central nervous system in effecting interaction among various interoceptive and exteroceptive systems.

Первинні викидки первинні

Лабораторія електрофізіології

Первинні викидки з мозку з найменш подразника, приводять до збудження кори, цією Д. С. Вороною одночасно на якій глибині виникає збудження. А Сторожуком (1962)

Дослідження про Пучок тонких (50 мк) ектосільвіової закрутки розташовані на різних на фотоплівці чотири осцилографом.

Між різними викидками викликається позитивна хвиля. Такий короткий інтенсивний позитивний викид з'являється до першої фази циклу (0,5 мікросекунди — 2,0 мікросекунди). Поверхні кори до глибини 1,2 мікросекунд до десятків мікросекунд.

На рисунку, А, показано викидки з поверхні кори (0,0) та інтенсивність позитивної хвилі за цих п. в. п. вказується на рівень 1,2 мікросекунд (в). На рисунку, Б, показано викидки з глибини кори (6), до глибини 1,2 мікросекунд викидки відсутні.

На рисунку, В, показано викидки з глибини кори (6), до глибини 1,2 мікросекунд викидки відсутні.